

HELŚIŃSKA FUNDACJA PRAW CZŁOWIEKA
HELSINKI FOUNDATION for HUMAN RIGHTS

RADA FUNDACJI

Halina Bortnowska-Dąbrowska
Jerzy Ciemniński
Janusz Grzelak
Michał Nawrocki
Marek Antoni Nowicki
Teresa Romer
Stefan Starczewski

ZARZĄD FUNDACJI

Prezes:	Danuta Przywara
Wiceprezes:	Adam Bodnar
Sekretarz:	Maciej Nowicki
Skarbnik:	Elżbieta Czyż
Członek Zarządu:	Janina A. Kłosowska

Warszawa, 6 sierpnia 2012 r.

1808/2012/PSP/IP/DGm

Szanowny Pan
Michał Boni
Minister Administracji i Cyfryzacji
ul. Stefana Batorego 5
02-591 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

Do Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka zgłosili się uczestnicy zgromadzenia publicznego w Krakowie (określanego w mediach jako tzw. „Ruch Oburzonych”), rozwiązanego w dniu 25 maja, a które w założeniu odbywać miało się w dniach 21 – 28 maja 2012 r. na Rynku Głównym w Krakowie. W związku z niejasnościami proceduralnymi dotyczącymi sposobu oraz przyczyn rozwiązania zgromadzenia, Helsińska Fundacja Praw Człowieka pragnie zwrócić uwagę Pana Ministra na wątpliwości powstałe w związku ze stosowaniem przepisów ustawy z dnia 5 lipca 1990 Prawo o zgromadzeniach (Dz. U. Nr 51, poz. 297 z późn. zm., dalej: „Ustawa”).

W dniu 23 maja 2012 r. organizatorowi zgromadzenia, Graniwidowi Sikorskiemu zostało dostarczone pismo podpisane przez Tomasza Popiołka, Dyrektora Wydziału Spraw Administracyjnych Urzędu Miasta Krakowa. W piśmie tym wezwano uczestników do usunięcia namiotów oraz zakończenia wiecu do 23 maja 2012 r. do godziny 24. Wezwanie to było uzasadnione samoczynnym rozwiązaniem się zgromadzenia. Tego samego dnia uczestnicy zgromadzenia wystosowali odwołanie od decyzji z 23 maja 2012 r., na które nie otrzymali jednak odpowiedzi. 25 maja 2012 r. przedstawiciele Prezydenta Miasta Krakowa ustnie oświadczyli uczestnikom zgromadzenia, że doszło do rozwiązania zgromadzenia oraz nakazali zgromadzonym opuszczenie Rynku Głównego, argumentując, że liczba uczestników zgromadzenia spadła poniżej 15 osób.

W związku powyższym, 28 maja 2012 r. pełnomocnik uczestników zgromadzenia, mec. Krzysztof Bielański zażądał przekazania wniesionego przez uczestników odwołania z 23 maja 2012 r. Wojewodzie Małopolskiemu, a także odwołał się od ustnej decyzji z 25 maja 2012 r. – zachowując jednocześnie trzydniowy termin przewidziany w art. 12 ust. 3 Ustawy. W związku z nieustosunkowaniem się Wojewody do ww. pism, 6 lipca 2012 r. mec. Bielański skierował do Ministra Administracji i Cyfryzacji zażalenie na bezczynność Wojewody Małopolskiego. Należy zauważyć, że 29 maja 2012 r. Wojewoda Małopolski skierował do

mec. Bielańskiego pismo, w którym poinformował go o odmowie zakwalifikowania pism z 23 maja oraz 25 maja 2012 r. jako odwołań, z uwagi na fakt, że w przedmiotowej sprawie nie doszło do wydania pierwotnej decyzji administracyjnej.

Wolność organizowania zgromadzeń, a także uczestniczenia w pokojowych zgromadzeniach przewidziana w art. 57 Konstytucji RP stanowi jedną z najważniejszych wartości demokratycznego państwa prawnego. Prawo to gwarantowane jest również w szeregu umów międzynarodowych, których stroną jest Rzeczpospolita Polska. W tym zakresie zwrócić uwagę należy przede wszystkim na art. 11 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, a także art. 21 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych. Szczegółowe regulacje ustawowe w prawie polskim, dotyczące nie tylko zasad organizacji zgromadzeń, lecz również wyraźnych przesłanek umożliwiających wydanie zakazu organizacji zgromadzenia bądź też jego rozwiązania, mają na celu określenie możliwie precyzyjnych ram prawnych regulujących korzystanie przez obywateli z tej wolności. Również przewidziana w art. 9, 12 oraz 13 Ustawy droga odwoławcza ma na celu ochronę przed arbitralnością decyzji urzędników oraz zagwarantowanie obywatelom prawa do kontroli decyzji administracyjnych ograniczających indywidualne prawo jednostki do swobodnego gromadzenia się.

Helsińska Fundacja Praw Człowieka jest organizacją pozarządową zajmującą się przede wszystkim monitorowaniem stanu przestrzegania praw człowieka w Polsce. Wolność zgromadzeń jest zagadnieniem, któremu Fundacja poświęca szczególną uwagę, zwłaszcza w świetle prac legislacyjnych mających na celu nowelizację ustawy Prawo o zgromadzeniach. Analiza spraw będących przedmiotem zainteresowania Fundacji wskazuje, że sprawa ruchu „Oburzonych” w Krakowie nie jest jedynym przypadkiem, w którym miało miejsce ograniczenie wolności pokojowego gromadzenia się poprzez doręczanie organizatorom pism o niejasnej klasyfikacji prawnej. W opinii Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka wszelkie przypadki wykorzystania ustawowo przewidzianych przesłanek pozwalających na ograniczenie wolności zgromadzeń muszą odbywać się w ramach procedur przewidzianych w Ustawie i jedynie w przypadku zajścia sytuacji przewidzianej przez ustawodawcę.

W związku z powyższym, za niezasadną należy uznać argumentację przedstawioną w piśmie z 28 czerwca 2012 r. wystosowanym przez Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Urzędu Miasta Krakowa. Mecenas Bielański został poinformowany w nim, że brak decyzji o rozwiązaniu zgromadzenia wynika z faktu, że nie doszło do spełnienia przesłanek przewidzianych w art. 12 Ustawy. W przypadku, w którym ustawodawca wyraźnie przewidział nie tylko przesłanki, lecz również formę w jakiej możliwe jest wydanie zakazu zgromadzenia, za nieuzasadnione należy uznać argumenty mające świadczyć o innym charakterze prawnym pisma. W demokratycznym państwie prawa za niedopuszczalną należy również uznać sytuację, w której obywatelowi, na mocy arbitralnej decyzji urzędników – w tym wypadku zakwalifikowania decyzji administracyjnej jako pisma innego typu – uniemożliwia się wykorzystanie przysługującej w innym przypadku drogi odwoławczej. Pokojowe zgromadzenia jako jeden z przejawów partycypacji obywateli w życiu publicznym powinny być nie tylko tolerowane lecz również, w granicach określonych przez prawo, chronione przez władze bez względu na wielkość danego zgromadzenia. Helsińska Fundacja Praw Człowieka pragnie podkreślić, że za niepokojące należy uznać przypadki ograniczania wolności zgromadzeń z uwagi na byt małą liczbę uczestników.

Mając na uwadze przytoczone powyżej fakty, Helsińska Fundacja Praw Człowieka zwraca się do Pana Ministra z prośbą o przeanalizowanie przedstawionego problemu oraz

podjęcie działań, które umożliwią zapobieżenie występowaniu podobnych sytuacji w przyszłości.

W imieniu Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka

Z wyrazami szacunku

Helsińska Fundacja Praw Człowieka
WICEPREZES ZARZĄDU
Adam Bodnar

